

Lokaal detailhandelsbeleid 2018-2022: gastvrij of niet?

*Onderzoek naar detailhandelsbeleid
in twaalf Nederlandse gemeenten*

Detailhandel
Nederland

1. Inleiding	4	Lelystad	29
2. Ruimtelijke ordening en leegstand: hoe vitaal zal de binnenstad zijn na maart 2018?	6	Maastricht	29
Amsterdam	6	Middelburg	30
Arnhem	7	Rotterdam	30
Den Bosch	8	Utrecht	31
Den Haag	8	Zwolle	32
Emmen	10	Conclusie	32
Haarlem	11	5. Openingstijden: kunnen consumenten na maart 2018 altijd winkelen?	34
Lelystad	11	Amsterdam	34
Maastricht	12	Arnhem	34
Middelburg	13	Den Bosch	35
Rotterdam	13	Den Haag	36
Utrecht	14	Emmen	36
Zwolle	15	Haarlem	37
Conclusie	16	Lelystad	37
3. Lokale Lasten: worden deze na maart 2018 verlaagd?	18	Maastricht	38
Amsterdam	18	Middelburg	38
Arnhem	18	Rotterdam	38
Den Bosch	19	Utrecht	39
Den Haag	20	Zwolle	39
Emmen	20	Conclusie	40
Haarlem	20	6. Veiligheid: hoe veilig zijn de winkelstraten voor ondernemers en consumenten na maart 2018?	42
Lelystad	20	Amsterdam	42
Maastricht	21	Arnhem	42
Middelburg	21	Den Bosch	43
Rotterdam	21	Den Haag	43
Utrecht	22	Emmen	43
Zwolle	22	Haarlem	44
Conclusie	23	Lelystad	44
4. Parkeren en bereikbaarheid: kunnen consumenten na maart 2018 met de auto naar het (winkel)centrum?	24	Maastricht	45
Amsterdam	24	Middelburg	45
Arnhem	25	Rotterdam	46
Den Bosch	25	Utrecht	46
Den Haag	26	Zwolle	47
Emmen	27	Conclusie	48
Haarlem	27	7. Conclusie	50

1

Inleiding

De gemeenteraadsverkiezingen zijn op 21 maart 2018. Gemeenten hebben veel invloed op het functioneren van de detailhandel. Ondanks dat het economisch goed gaat, is aandacht voor detailhandelsvriendelijk beleid van groot belang. Door demografische ontwikkelingen en digitalisering verandert het winkellandschap sterk. Gemeenten moeten daar goed op inspelen om zo het hart van steden en dorpen levendig te houden.

In de afgelopen twee jaar heeft Detailhandel Nederland frequent met alle Nederlandse gemeenten gesproken over het belang van detailhandelsvriendelijk beleid. Daarbij hebben alle gemeenteraadsleden de brochure Gemeenteraadsverkiezingen 2018 ontvangen. Daarin worden de standpunten van Detailhandel Nederland omtrent ruimtelijke ordening en leegstand, lokale lasten, bereikbaarheid en parkeren, openingstijden en veiligheid uiteengezet.

Om te kijken of de lokale politiek daadwerkelijk aandacht besteedt aan de detailhandel en of er daarbij de juiste keuzes gemaakt worden, is een steekproefsgewijze analyse uitgevoerd van de verkiezingsprogramma's van de grootste partijen in twaalf gemeenten: Amsterdam, Arnhem, Den Bosch, Den Haag, Emmen, Haarlem, Lelystad, Maastricht, Middelburg, Rotterdam, Utrecht en Zwolle*. Ook is steeds tenminste één lokale partij in de analyse meegenomen¹. De analyse is gedaan op basis van de standpunten van Detailhandel Nederland zoals verwoord in de brochure Gemeenteraadsverkiezingen 2018.

¹ Lokale partijen behalen veel stemmen. Daarom zijn deze betrokken. Uitzondering is Amsterdam.

Daar is 1 lokale partij actief in de raad. Deze heeft slechts 1 zetel en is daarom niet meegenomen.

In de genoemde gemeenten zijn in totaal 68 lokale verkiezingsprogramma's onder de loep genomen.

De verdeling van de partijen is daarbij als volgt:

• CDA:	9 x
• ChristenUnie/SGP:	3 x
• D66:	11 x
• GroenLinks:	4 x
• Lokaal:	13 x
• PvdA:	12 x
• SP:	4 x
• VVD:	11 x
• PVV	1 x

De onderzochte gemeenten hebben gezamenlijk 3,3 miljoen inwoners. Het totaal aantal winkels is 20.596 in deze gemeenten. Dat is 22% van alle winkels in Nederland.

*De steden Leeuwarden en Groningen zijn bewust niet meegenomen in het onderzoek. Dit komt omdat - door de herindeling - de verkiezingen in Leeuwarden al eerder hebben plaatsgevonden en in Groningen vinden de verkiezingen juist op een later moment plaats.

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

Hoe vitaal zal de binnenstad zijn na maart 2018?

Winkels zorgen voor de leefbaarheid van buurten, wijken, dorpen en binnensteden. Detailhandel

Nederland vindt dat leegstand hoog op de agenda van de gemeenteraadsleden moet komen te staan.

Door leegstaande panden neemt de aantrekkelijkheid van binnensteden en winkelgebieden namelijk af.

ANALYSE PER PARTIJ PER GEMEENTE

AMSTERDAM

In Amsterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

Van de 5 partijen zegt alleen D66 iets over leegstand. D66 wil leegstand tegengaan en is terughoudend in het uitbreiden van winkelgebieden. D66 wil ook dat gebouwen qua indeling en gebruik flexibeler worden.

Alle partijen besteden wel aandacht aan de detailhandel in hun programma's. GroenLinks wil dat de gemeente actief inzet op het winkelaanbod en dat ingegrepen wordt daar waar nodig. De PvdA en D66 zijn voorstander van het inzetten van winkelstraatmanagers om een goed en gevarieerd aanbod te stimuleren en het aanspreekpunt te zijn van de winkeliers. Daarnaast willen de PvdA en VVD waken voor een eenzijdig aanbod van winkels. PvdA vindt dat de huurprijzen te hoog zijn, waardoor slagers en bakkers niet in het centrum kunnen vestigen. Zij wil de omgevingswet inzetten om te zorgen dat ongewenste winkels zich niet kunnen vestigen. SP wil investeren in een buurteconomie vol diversiteit.

Bloeikansen voor kleine en sociale ondernemers en buurtwinkeliers, zorgen voor gevarieerd aanbod.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Amsterdam heeft sinds 2017 een geactualiseerde detailhandelsvisie. De geactualiseerde detailhandelsvisie is regionaal afgestemd. Het is derhalve logisch dat geen enkele partij dit in haar verkiezingsprogramma heeft opgenomen.

ARNHEM

In Arnhem zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd:

Arnhem Centraal, CDA, D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

Alleen de VVD benoemt leegstand in relatie tot winkels in haar programma. Zij geeft aan dat, indien nodig, herbestemd moet worden om te komen tot compactere winkelgebieden. D66 is kritisch op weidewinkels en is van mening dat de binnenstad moet bruisen met winkels, horeca en cultuur. De PvdA wil inzetten op een gastvrije binnenstad.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Arnhem heeft sinds 2016 een geactualiseerde detailhandelsvisie. De geactualiseerde detailhandelsvisie is regionaal afgestemd. Het is derhalve logisch dat geen enkele partij dit in haar verkiezingsprogramma heeft opgenomen.

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

DEN BOSCH

In Den Bosch zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

Bosch Belang, CDA, D66, PvdA en VVD.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

2 van de 5 politieke partijen (D66 en CDA) spreken zich uit over leegstaande winkels. Het CDA wil dat winkelcentra die langdurig leegstaan een andere bestemming krijgen. Daarnaast vindt het CDA dat de gemeente flexibel moet zijn in het tijdelijk aanpassen van de bestemming op panden. Ook D66 wil winkelstrips en verrommelde winkelcentra transformeren naar woningen. D66 gaat in haar programma diep in op het investeren in een aantrekkelijke binnenstad, onder meer door een professioneel centrummanagement. De partij wil een optimale mix van binnenstadsfuncties. Retailondernemers moeten de ruimte hebben zich aan te kunnen passen aan veranderende voorkeuren van consumenten, zowel in winkeltijden als in fysieke inrichting en uitstraling van de panden.

Van de 5 partijen besteedt naast D66 en CDA, de PvdA aandacht aan de detailhandel: zij wil gerichte acquisitie zodat bedrijven zich in de stad vestigen.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Den Bosch heeft sinds 2011 een detailhandelsvisie, die in 2015 is aangevuld en voorzien is van een centrumplan. Geen enkele partij benoemt regionale afstemming in haar programma.

DEN HAAG

In Den Haag zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd:

D66, Haagse Stadspartij, CDA, VVD, Groep De Mos, PvdA en PVV.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

5 van de 7 onderzochte partijen (CDA, VVD, De Haagse Stadspartij, PvdA en Groep de Mos) besteden aandacht aan de leegstand in hun verkiezingsprogramma. CDA geeft alleen aan dat zij voor het gebruik is van leegstaande winkels om startende of kleine ondernemers te huisvesten. VVD wil een nog actievere samenwerking met de eigenaren van leegstaand vastgoed om tot (her)ontwikkeling te komen. De Haagse Stadspartij wil leegstaande winkels ombouwen tot woningen. Groep de Mos wil onwelwillende vastgoedeigenaren achter de broek zitten middels een pandbrigade (waar bewoners of bezoekers van winkelcentra langdurige leegstand kunnen melden). Daarnaast wil zij met pandeigenaren kijken of panden een andere functie kunnen krijgen (wonen) en moet de gemeente de leegstandsverordening toepassen. PvdA wil leegstand bestrijden, er worden pop-upstores gestart en in leegstaande panden komen extra fietsenstallingen en een eenzijdig winkelaanbod wordt voorkomen.

Met uitzondering van de PVV, besteden 6 partijen aandacht aan de detailhandel. D66 wil investeren in winkelstraten, openbare ruimte en de toegankelijkheid van de stad om de stad nog aantrekkelijker te maken. VVD wil blijven investeren in de binnenstad, nieuwe ontwikkelingen op de juiste plekken. Winkelstraten moeten een goede balans zijn tussen horeca en winkels. De partijen D66, VVD en CDA willen de cityhosts/stadsambassadeurs blijven inzetten.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Den Haag heeft sinds 2017 een geactualiseerde detailhandelsvisie. Deze is redelijk regionaal afgestemd.

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

EMMEN

In Emmen zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

Wakker Emmen, PvdA, CDA, D66, VVD en ChristenUnie.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

5 van de 6 partijen besteden aandacht aan de leegstand (20% in het centrum van Emmen).

Alleen D66 rept hier niet over. De partijen Wakker Emmen, PvdA, VVD en ChristenUnie zien de recente centrumvisie als leidend en deze moet snel uitgevoerd worden. Wakker Emmen wil door verplaatsingsubsidie winkels buiten het kernwinkelgebied verhuizen naar het kernwinkelgebied. Zowel Wakker Emmen, ChristenUnie als het CDA willen dat vrijkomende panden getransformeerd worden naar wonen, werken en andere centrumfuncties. De VVD wil samen met ondernemers en vastgoedontwikkelaars plannen maken om leegstand tegen te gaan, bevorderen van compacte centra is daar onderdeel van.

PvdA en ChristenUnie spreken zich expliciet uit tegen initiatieven voor grootschalige winkelcomplexen/outletcentra in het buitengebied/bedrijventerreinen. Bij zowel de PvdA als CDA ligt de basis voor detailhandel in sterke winkelcentra van een dorp, wijk of vitaal stadscentrum.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Gemeente Emmen heeft een Structuurvisie Werklocaties Emmen 2020, waarvan Detailhandelsstructuurvisie een onderdeel uitmaakt. Deze is opgesteld in 2010. Hierin is niet regionaal afgestemd. Aangezien deze visie verouderd is, zou je verwachten dat politieke partijen dit in hun programma zouden hebben opgenomen, maar geen enkele partij heeft dit gedaan. Wel is recentelijk een centrumvisie (2017) opgesteld.

HAARLEM

In Haarlem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, Ouderenpartij Haarlem, VVD en D66.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

Alle partijen besteden aandacht aan de leegstand. 4 van de 5 partijen willen dat lege winkels een woonbestemming krijgen (m.u.v. Ouderenpartij Haarlem). Ouderenpartij Haarlem wil daarentegen dat leegstaande winkels tijdelijke etalages krijgen, ingericht door musea en podia.

VVD wil 300.000m² kantooraccommodaties, detailhandel en veel woningen bouwen in Oostpoort.

CDA wil dat afhaalpunten voor internetcommercie in winkelgebieden ontwikkeld worden, ontwikkelingen van grote winkelcentra aan de rand van de stad geweerd worden en er een ondernemersfonds komt voor de binnenstad dat kan bijdragen aan Haarlem als winkelstad. Evenals het CDA is ook D66 tegenstander van het ontwikkelen van winkelcentra en outletcentra buiten de bestaande winkelgebieden.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Haarlem heeft sinds 2016 een geactualiseerde detailhandelsvisie. Deze is regionaal afgestemd.

LELYSTAD

In Lelystad zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

GroenLinks, Inwonerspartij, D66, VVD, PvdA en Leefbaar Lelystad.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

5 partijen (m.u.v. GroenLinks) willen de leegstand terugdringen, waarbij D66 en Leefbaar Lelystad

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

invulling zien door tijdelijke creatieve oplossingen (o.a. het bestickeren van de ruiten), terwijl de Inwonerspartij en de VVD wil dat leegstaande winkels een herbestemming (kan ook nieuwe woningen) krijgen. VVD wil dat de gemeente actief inspeelt op leegstand en snel zorgt voor die herbestemming. Daarnaast wil de VVD geen winkelmeters toevoegen en het bestaande winkelgebied compacter maken. Leefbaar Lelystad vindt dat het centrum een mix moet zijn van wonen, winkelen, cultuur en ontspanning. PvdA wil dat het stadshart zich ontwikkelt tot de huiskamer van de stad: compact qua winkelgebied, ontspannen qua uitstraling en afwisselend qua functie.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

De winkelstructuur Lelystad 2020 – Detailhandelsbeleid is in 2011 vastgesteld. Hierin is maar beperkt regionaal afgestemd. Aangezien deze visie tot 2020 loopt, zou je verwachten dat politieke partijen dit in hun programma zouden hebben opgenomen, maar geen enkele partij heeft dit gedaan.

MAASTRICHT

In Maastricht zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: PvdA, CDA, SeniorenPartij, SP en D66.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

Van de 5 partijen zegt alleen D66 iets over de leegstand. Zij wil hieraan een hoge prioriteit geven (nieuwe functie zoals wonen boven winkels). SeniorenPartij wil behoud en zo ver mogelijk opschalen van buurtwinkelcentra. Daarnaast wil zij alle ruimte voor blurring vanwege aantrekkelijkheid van winkelaanbod. D66 is voorstander van regionale afstemming.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Maastricht heeft sinds 2016 een geactualiseerde detailhandelsvisie. Deze is regionaal afgestemd.

MIDDELBURG

In Middelburg zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: CDA, PvdA, SGP, VVD en de Lokale Partij Middelburg

De Lokale Partij Middelburg en VVD besteden als enige partijen aandacht aan leegstand. De Lokale Partij Middelburg wil de leegstand bestrijden en ruimte creëren voor creatieve en innovatieve bedrijven. PvdA en VVD hebben wel aandacht voor de detailhandel. VVD ziet de gemeente als regisseur, die samen met de ondernemers en vastgoedeigenaren de binnenstad regelt. Daarnaast benoemt zij in haar programma dat een aantrekkelijk aanbod van toegevoegde waarde is. PvdA wil ruimte bieden aan ondernemersinitiatieven die de aantrekkelijkheid van de binnenstad faciliteren en een nieuw winkelcentrum realiseren.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Middelburg heeft sinds 2015 een actieplan Binnenstad. De VVD wil dat dit plan wordt versneld. Geen enkele partij schrijft iets over een detailhandelsvisie of over regionale afstemming. SGP wil wel in de regio samenwerken en de VVD geeft aan met Walcheren samen te willen werken.

ROTTERDAM

In Rotterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: PvdA, Leefbaar Rotterdam, SP, VVD en D66.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

Alleen de partijen SP en D66 besteden aandacht aan leegstand in hun programma's. SP wil een boete opvoeren op leegstand van langer dan 1 jaar en er mag geen m2 winkelvloeroppervlakte bijkomen. Daarnaast wil de SP niet alle ballen op de binnenstad, maar ook op de wijkwinkelcentra.

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

Kleine ondernemers worden gesteund met een compensatie bij leegstand. D66 ziet horeca de leegstand opvullen. Zij wil een leegstandsregister met Funda en eventueel herbestemming geven. Voor winkelcentra met potentie stelt D66 kwartiermakers in die zich in moeten zetten voor vernieuwde winkelconcepten samen met de horeca voor innovatie en opvulling van de leegstand.

Zowel de VVD als Leefbaar Rotterdam vinden dat een glaasje wijn bij de winkelier / biertje bij de kapper moet kunnen.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Rotterdam heeft een geactualiseerde detailhandelsvisie. Deze is regionaal afgestemd in de agenda Detailhandel Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2016-2021. Het is derhalve logisch dat geen enkele partij dit in haar verkiezingsprogramma heeft opgenomen.

UTRECHT

In Utrecht zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Stadsbelang Utrecht, D66, VVD, GroenLinks en CDA.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

4 van de 6 partijen (D66, VVD, GroenLinks en CDA) besteden aandacht aan de leegstand. D66 wil samen met ondernemers gericht gebieden ontwikkelen en leegstand voorkomen. GroenLinks wil experimenteren met soepelere regels voor gebruik van leegstaande winkelpanden en voor kleine winkelcentra in naoorlogse wijken een plan ontwikkelen om deze te versterken. CDA wil dat de gemeente samen met ondernemersverenigingen gerichte acties voert om leegstand te verminderen en winkelcentra aantrekkelijk te houden. Ook wil deze partij dat kleine winkels behouden blijven. VVD wil meer flexibiliteit in toegestane bestemmingen, waardoor marktpartijen meer kunnen inspringen

op veranderende (markt)omstandigheden. Stadsbelang Utrecht wil niet meer winkels en horeca in de binnenstad. D66 wil kleinschalige bedrijvigheid op wijkniveau stimuleren, met meer ruimte voor nieuwe mengvormen in horeca en detailhandel. Ook VVD vindt dat winkels speciale aandacht verdienen: blurring moet kunnen of een vergunning voor één dag. GroenLinks wil samen met winkeliers gaan inzetten op besparing: deuren dicht en LED-verlichting in de winkel. Stadsbelang Utrecht wil dat winkelgebieden in de binnenstad worden aangepast als voetgangersgebied. CDA stimuleert bedrijven om na te denken over eigen energieverbruik en zoveel mogelijk energiezuinig optreden.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

Utrecht heeft sinds 2015 een detailhandelsvisie. Deze is niet regionaal afgestemd. De VVD is de enige partij die aangeeft samen te willen werken met de gemeenten in de regio.

ZWOLLE

In Zwolle zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

ChristenUnie, VVD, D66, PvdA, CDA en Swoll Wacht.

LEEGSTAND / AANDACHT DETAILHANDEL

Alleen Swoll Wacht zegt iets over de leegstand en dan met name in de winkelcentra net buiten de binnenstad. Zij wil een leegstandsverordening voor winkelpanden die langer dan twee jaar leegstaan om verpaupering tegen te gaan en ondernemers tegen betaalbare huren in lang leegstaande winkels te kunnen laten ondernemen. D66 wil onaantrekkelijke gebouwen slopen om nieuwe plannen de ruimte te geven. CDA wil een 'weeshuislocatie' herontwikkelen en is van mening dat het aantal vierkante meters winkelruimte de grens heeft bereikt en pleit voor local heroes met bijzonder aanbod. D66 wil ook de plinten van gebouwen met eigenaren verlevendigen en in het stadhuis moet ruimte

2

Ruimtelijke ordening en leegstand

zijn voor winkels, horeca en ateliers. ChristenUnie zet in op levendige en aantrekkelijke binnenstad. Daarbij moet er diversiteit zijn in het winkelaanbod: ruimte voor zowel grote als kleine winkels. PvdA wil investeren in gezonde wijkwinkelcentra.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING

3 partijen (ChristenUnie, D66 en CDA) gaan voor regionale afstemming in algemene zin. D66 wil werken aan een sterke regio met de twintig aangesloten gemeenten. CDA ziet de regionale samenwerking als het middel om je breed te profileren. Geen enkele partij schrijft over een detailhandelsvisie.

CONCLUSIE

AANDACHT VOOR LEEGSTAND MET NAME DOOR D66

In 50% (34 van de 68) van de programma's wordt aandacht besteed aan de leegstand in de gemeente. Dit lijkt een redelijk hoog percentage, maar het wisselt sterk per gemeente of leegstand een thema is. Opvallend daarbij is dat dit niet altijd afhankelijk is van de omvang van de leegstandsproblematiek. Zo besteedt geen van de politieke partijen aandacht aan de leegstand in Arnhem, waar dit met 8,7% wel degelijk een probleem is.

Met name D66 heeft volop aandacht voor de leegstand. Het bijzondere is dat D66 Emmen niets over de leegstand en/of detailhandel in haar programma benoemt, terwijl D66 in al andere programma's sterk vertegenwoordigd is en dat terwijl Emmen een hoog leegstandspercentage kent.

AANDACHT VOOR DETAILHANDEL MET NAME DOOR D66, VVD EN LOKAAL

Van de 68 programma's besteden er 51 (74%) aandacht aan de detailhandel. Ook hier geldt dat D66 de boventoon voert (10 van de 11 programma's) samen met de VVD (10 van 11), gevolgd door de lokale partijen (11 van 13). Ook CDA (6 van 9) en PvdA (7 van 12) besteden in de meerderheid van de programma's aandacht aan detailhandel. De SGP (in 2 gemeenten geanalyseerd) en PVV (alleen in Den Haag beoordeeld) besteden geen aandacht aan de detailhandel. 2 van de 13 lokaal onderzochte partijen, te weten Arnhem Centraal en Bosch Belang, besteden geen aandacht aan de detailhandel.

DETAILHANDELSVISIE / REGIONALE AFSTEMMING ZO GOED ALS GEACTUALISEERD

De onderzochte gemeenten hebben in 58% (7 van de 12 gemeenten) een geactualiseerde detailhandelsvisie. De geactualiseerde detailhandelsvisies zijn regionaal afgestemd. Het is derhalve logisch dat de partijen dit onderwerp niet in hun verkiezingsprogramma's hebben benoemd. In de 5 overige gemeenten zijn recentelijk wel centrumplannen opgesteld.

HOE NU VERDER?

Detailhandel Nederland is verheugd te kunnen constateren dat de gemeenten in de afgelopen periode actief aan de slag zijn gegaan met het actualiseren van hun detailhandelsvisie en in een aantal gemeenten een centrumplan hebben opgesteld dat inspeelt op de veranderingen in de detailhandel. Er is volop aandacht voor de sector.

3

Lokale Lasten

Worden lokale lasten na maart 2018 verlaagd?

Detailhandel Nederland vindt dat de lokale lasten – hoge OZB en precario- en reclamebelastingen - voor winkeliers flink beperkt mogen worden.

ANALYSE PER PARTIJ PER GEMEENTE

AMSTERDAM

In Amsterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

3 van de 5 partijen willen helaas reclamebelasting invoeren. In de hoofdstad woedt overigens ook een discussie over het fors verhogen van de toeristenbelasting.

GroenLinks, D66 en PvdA willen de reclamebelasting, die bedrijven moeten betalen om reclame zichtbaar te maken in de publieke ruimte, herinvoeren. PvdA wil tevens de precariobelasting herinvoeren.

De VVD benoemt de lokale lasten niet maar was in 2016 de aanjager van de afschaffing van de precariobelasting en de reclamebelasting. Ook SP laat zich hier niet over uit.

ARNHEM

In Arnhem zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd:

Arnhem Centraal, CDA, D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

In Arnhem is redelijk veel aandacht voor de lokale lasten. 4 van de 7 partijen lijken tegen een substantiële lastenverzwaring of willen een gedeeltelijke afschaffing. 2 zijn voor enige lastenverzwaring. Het CDA staat voor gelijkblijvende belastingen en wenst de precario- en toeristenbelasting niet terug. D66 wil een vrijstelling voor starters, de VVD wil de lasten in de hand houden. Arnhem Centraal wil dat belastingen alleen verhogen met het inflatiepercentage.

De SP bepleit juist expliciet een verhoging van de lasten voor bedrijven. PvdA wil waar nodig een beperkte verhoging van de OZB. Bij die verhoging geldt altijd het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. GroenLinks laat zich in dit verband niet uit.

DEN BOSCH

In Den Bosch zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

Bosch Belang, CDA, D66, PvdA en VVD.

2 van de 5 pleiten uitdrukkelijk voor het gelijkhouden of verlagen van de lasten van ondernemingen. Het CDA wil een verlaging van de lasten voor bedrijven. De VVD wenst de lasten gelijk te houden of te verlagen. De PvdA meldt alleen dat de lasten al laag zijn in relatie tot omliggende gemeenten en zinspeelt erop dat deze dus omhoog kunnen. Bosch Belang wil geen verhoging OZB en van de overige lasten zonder te specificeren of dat ook voor bedrijven geldt

VERLAAG
LOKALE LASTEN EN VERMINDER DE
REGELDRIJK

3

Lokale Lasten

DEN HAAG

In Den Haag zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven partijen geanalyseerd:

D66, PvdA, Haagse Stadspartij, Groep De Mos, PVV, VVD en CDA.

Zowel PVV als VVD willen lagere lasten. D66 wil een vrijstelling voor starters. De overige partijen laten dit onderwerp voor ondernemers achterwege.

EMMEN

In Emmen zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

Wakker Emmen, PvdA, CDA, D66, VVD en ChristenUnie.

VVD wil de lasten verlagen. ChristenUnie en CDA wil deze niet verhogen. De andere partijen zeggen niets over dit onderwerp.

HAARLEM

In Haarlem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, Ouderenpartij Haarlem, VVD en D66.

D66 staat voor het gelijk houden van de OZB en VVD wenst een verlaging en vereenvoudiging. PvdA wil indien nodig de OZB verhogen.

LELYSTAD

In Lelystad zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, GroenLinks, Inwonerspartij, D66, VVD en Leefbaar Lelystad.

Er is weinig animo voor lastenverzwaringen.

De VVD en de InwonersPartij willen de lasten gelijk houden aan de inflatie of deze verlagen. Lelystad Leefbaar gaat verder en wil de precariobelasting afschaffen en de overige belastingen verlagen. GroenLinks en de PvdA benoemen de lasten niet. D66 wil te hoge gemeentelijke vaste lasten voorkomen.

MAASTRICHT

In Maastricht zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, SeniorenPartij, SP en D66.

D66 heeft aandacht voor het niet laten oplopen van belastingen en wil overbodige lasten afschaffen. De SeniorenPartij wil de gemeentelijke lasten zo laag mogelijk houden.

MIDDELBURG

In Middelburg zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

CDA, Lokale Partij Middelburg, PvdA, SGP en VVD.

CDA, VVD en Lokale Partij Middelburg streven naar het zo min mogelijk laten stijgen van de belastingen. PvdA en SGP spreken zich niet uit.

ROTTERDAM

In Rotterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Leefbaar Rotterdam, SP, VVD en D66.

3

Lokale Lasten

D66 staat voor een OZB-korting voor eigenaren of huurders van panden waarin maatregelen tot verduurzaming worden genomen. VVD verhoogt de belastingen niet. Verde zijn er geen uitgesproken verwachtingen.

UTRECHT

In Utrecht zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Stadsbelang Utrecht, D66, VVD, GroenLinks en CDA.

De VVD wil de OZB omlaag brengen en de precariobelasting afschaffen. Het CDA wil de lasten gelijk houden en een OZB-egalatiefonds in leven roepen. Stadsbelang Utrecht wil de gemeentelijke heffingen niet aanpassen. D66 pleit voor lage gemeentelijke belastingen als uitgangspunt. GroenLinks daarentegen houdt de optie om meer lokaal belasting te heffen graag open.

ZWOLLE

In Zwolle zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

ChristenUnie, VVD, D66, PvdA, CDA en Swoll Wacht.

Geen enkele partij heeft de lokale lasten voor winkeliers expliciet in haar verkiezingsprogramma staan. VVD wil in zijn algemeenheid wel lage lasten.

CONCLUSIE

WEINIG ANIMO VOOR LASTENVERLICHTING

Het valt op dat politieke partijen weinig oog hebben voor lasten voor winkeliers. Verlaging is nog zeldzamer. Circa 12% van de programma's pleit hiervoor.

AMSTERDAM

Opvallend is de wens om de precariobelasting en de reclamebelasting opnieuw in te voeren in Amsterdam door de PvdA. Een herinvoering van de reclamebelasting wordt daar ook door GroenLinks genoemd. Beide belastingen zijn in die stad in 2016 juist afgeschaft.

HOE NU VERDER?

Detailhandel Nederland vindt het jammer dat er weinig tot geen aandacht wordt besteed aan de lokale lasten van winkeliers. Gemiddeld genomen hebben gemeenten de OZB-lasten voor winkeliers de laatste jaren meer laten stijgen dan die voor bewoners. Dat is voor winkeliers lastig te dragen. Ook zijn er nog veel gemeenten die precariobelasting en reclamebelasting innen. Deze kunnen gemakkelijk afgeschaft worden. Detailhandel Nederland zal de nieuwe gemeenteraadsleden over het belang van dit onderwerp blijven informeren en uitdagen om hier wat aan te doen.

4

Parkeren en bereikbaarheid

Kunnen consumenten na maart 2018 met de auto naar het (winkel)centrum?

Parkeren en bereikbaarheid zijn het visitekaartje van het winkelgebied. Detailhandel Nederland vindt het dan ook heel belangrijk dat winkelen op de 'traditionele' manier zo toegankelijk en prettig mogelijk is. Parkeren, zowel met de auto als met de fiets, is essentieel.

ANALYSE PER PARTIJ PER GEMEENTE

AMSTERDAM

In Amsterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

2 van de 5 programma's (VVD, D66) kunnen zeker positief uitpakken. De andere 3 roepen vooral vragen op. Alleen de auto tegenhouden is immers geen werkbare oplossing.

PvdA, SP en GroenLinks willen bereikbaarheid van het centrum verbeteren door de auto (zo veel mogelijk) te weren. Positief is dat PvdA meer stallingen voor fietsen in winkelstraten wil. GroenLinks wil dat de binnenstad geheel autovrij wordt en 10.000 parkeerplaatsen schrappen. VVD wil juist voldoende parkeergelegenheid in de stad en is voor het realiseren van nieuwe garages. In plaats van auto's weren uit de binnenstad, kiest VVD voor het bevorderen van P+R aan de rand van de stad in combinatie met OV. Daarnaast wil VVD het elektrisch rijden bevorderen.

D66 denkt min of meer in dezelfde richting: In gebieden met een zeer hoge parkeerdruk zoals gedeelten van het centrum, wil D66 dat straatparkeren voornamelijk voor bewoners, ondernemers en hun eigen gerichte bezoekers beschikbaar is. Andere binnenstadbezoekers die met de auto komen, kunnen in een van de garages rond het centrum of op P+R terecht. Het straattarief gaat dan ook flink omhoog voor deze groep, bijvoorbeeld naar 7,50 euro per uur. D66 spreekt zich nog wel nadrukkelijker uit voor het autoluw maken van de binnenstad.

ARNHEM

In Arnhem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: Arnhem Centraal, CDA, D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

4 partijen willen meer doen om de auto passend faciliteren. 1 partij is minder uitgesproken en 1 kiest voor langzaam verkeer.

D66 wil lagere tarieven voor parkeren als het minder druk is, flitsparkeren en gratis parkeren bij transferia. VVD wil meer ruimte voor parkeren. Volgens lokale partij Arnhem Centraal mogen er geen parkeerplekken meer verdwijnen en moet er een zo laag mogelijk parkeertarief komen. SP wil parkeren bij transferia goedkoper maken. Ook CDA wil flitsparkeren en slimme oplossingen voor verkeerscirculatie ter ondersteuning van de ondernemers. PvdA is voor het op peil houden van parkeerplaatsen. GroenLinks wil juist meer voor de fietser en voetganger.

DEN BOSCH

In Den Bosch zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: Bosch Belang, CDA, D66, PvdA en VVD.

4

Parkeren en bereikbaarheid

Alle partijen hebben een visie op parkeren. 3 partijen onderkennen duidelijker het belang van bereikbaarheid van de winkels met de auto. De andere 2 leggen meer nadruk op bijvoorbeeld OV.

PvdA wil onder andere meer parkeerplekken voor deelauto's, meer oplaadpunten voor elektrische auto's, en een gratis 'Hop on – Hop Off' bus doorzetten. Lokale partij Bosch Belang wil het OV goedkoper maken en meer parkeermogelijkheden voor de fietsers ten koste van auto's.

CDA is voorstander van gratis parkeren voor mantelzorgers en vrijwilligers en het bevriezen van de parkeertarieven. VVD is voor vernieuwing van de parkeermogelijkheden in de binnenstad. D66 wil verkeersknelpunten oplossen, parkeerarrangementen ontwikkelen door winkeliers en een korting op parkeren als er iets wordt gekocht.

DEN HAAG

In Den Haag zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd:

CDA, D66, PvdA, Haagse Stadspartij, Groep De Mos, PVV en VVD.

Met name straatparkeren moet het ontgelden. 2 van de 7 partijen kiezen nadrukkelijk niet voor de auto in het winkelgebied, 2 juist wel, 3 streven naar slimme combinaties van auto en OV.

De Haagsche Stadspartij wil de binnenstad autoluw of autovrij maken. PvdA maakt de keuze voor goed OV en de fiets.

D66 wil alternatieven voor autoverkeer onderzoeken en is voorstander van parkeren aan de rand van de stad met vervolgens een goede verbinding naar het centrum. Opbrengsten van parkeren moeten worden gestopt in een mobiliteitsfonds ten gunste van fiets- en OV-voorzieningen. Ook straatparkeren

moet duurder en er moeten maximale parkeertijden komen. Een soortgelijke richting kiest de VVD. Deze partij wil meer ondergrondse parkeergarages; op drukke plekken moet het parkeren op straat in de binnenstad worden afgebouwd. CDA wil bijvoorbeeld alleen betaald parkeren in combinatie met de realisatie van meer parkeerplekken.

Groep De Mos wil meer ondergrondse parkeergarages. Parkeren rondom winkelgebieden moet gratis of goedkoper worden. PVV pleit voor een uitnodigend parkeerbeleid i.p.v. 'een financiële middelvinger'.

EMMEN

In Emmen zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

Wakker Emmen, PvdA, CDA, D66, VVD en ChristenUnie.

3 van de 6 partijen willen parkeertarieven bevriezen. Overige drie hebben meer nadruk gelegd op OV.

Wakker Emmen vindt een goede bereikbaarheid essentieel. Betaald parkeren in de binnenstad zou enkel tegen een acceptabel tarief moeten zijn. De komende raadsperiode mogen de parkeertarieven niet verhoogd worden. VVD en ChristenUnie willen investeren in de verbetering van de infrastructuur, een goede bereikbaarheid is volgens hen van groot belang. De parkeertarieven gaan niet omhoog.

De PvdA wil, vergelijkbaar met ChristenUnie en CDA, parkeerplannen voor winkels toetsen op toegankelijkheidscriteria. Ook kiezen PvdA en CDA met name voor het OV. D66 zet in op verduurzaming van transport en fietsen. Dat wil ChristenUnie op zich ook, maar die partij kiest ook voor de auto.

4

Parkeren en bereikbaarheid

HAARLEM

In Haarlem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, Ouderenpartij Haarlem, VVD en D66.

3 van de 5 partijen willen op realistische wijze de auto faciliteren. De andere 2 zijn uitgesproken voorstander van het autoluw maken van de binnenstad.

CDA, VVD en OP Haarlem willen verkeerscirculatie, maar zien ook dat de auto er in meerdere of mindere mate bij hoort. Zij willen bijvoorbeeld meer ondergrondse parkeerplaatsen realiseren. Volgens CDA en VVD is betaald parkeren niet gericht op het aanvullen van de gemeentekas.

PvdA en D66 willen daarentegen (waar mogelijk) het centrum van Haarlem autoluw maken.

LELYSTAD

In Lelystad zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, GroenLinks, Inwonerspartij, D66, VVD en Leefbaar Lelystad.

Het feit dat het een relatief nieuwe stad is, bepaalt mede dat het auto- en OV- vriendelijk wil en kan zijn. 4 van de 6 programma's scoren echt goed op dat vlak. PvdA heeft weinig aandacht voor vervoer van en naar winkelgebieden. Wel meer in het algemeen voor verduurzaming van OV. Alleen GroenLinks wil maatregelen om autogebruik te ontmoedigen.

De Inwonerspartij wil gratis parkeren invoeren. VVD wil geen uitbreiding van betaald parkeren. Leefbaar Lelystad wil gratis parkeren op koopavonden én een avond/nachttarief voor parkeergarages. VVD vindt een goed OV belangrijk, Leefbaar Lelystad zegt dat het OV enkel een aanvulling is maar geen vervanging van de auto.

Volgens GroenLinks moet het OV voor ouderen gratis zijn. Ook wil het parkeren duurder maken, in tegenstelling tot de andere partijen.

MAASTRICHT

In Maastricht zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, SeniorenPartij, SP en D66.

Kenmerkend is de historische binnenstad. Dat heeft uiteraard impact op de programma's. Alle partijen zoeken naar een optimale balans voor het transport. Met aan de ene kant van dit spectrum het CDA dat meer rekening houdt met de auto en aan de andere kant PvdA dat ijvert voor maximaal autoluw.

CDA vindt een goed parkeerbeleid noodzakelijk en wil een samenhangend plan voor verkeerscirculatie. Dat betekent onder andere dat straatparkeren niet duurder mag worden en dat Park&Ride uitgebreid moet worden. De parkeertarieven blijven volgens CDA gelijk. De Senioren Partij is voor sommige plekken voor het invoeren van een blauwe parkeerschijf. Ook wil het ruim baan geven aan elektrische auto's en fietsen.

PvdA wil drukke winkelgebieden in de buitenwijken autoluw maken. Voor de binnenstad wil deze partij onderzoeken hoe dat in de toekomst autovrij gemaakt kan worden. In diezelfde richting denkt D66. D66 wil op sommige plekken in het centrum beginnen met het weren van de auto ten gunste

4

Parkeren en bereikbaarheid

van fietsers en voetgangers. D66 wil daar waar minder vraag is naar parkeren, de tarieven verlagen. Op drukke koopdagen wil D66 ook meer parkeermogelijkheden. SP wil op vanaf P+R voorzieningen gratis OV.

MIDDELBURG

In Middelburg zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

CDA, Lokale Partij Middelburg, PvdA, SGP en VVD.

Vervoer en parkeren lijkt geen groot issue. Slechts 2 partijen besteden er wat meer aandacht aan.

VVD wil voldoende parkeerplaatsen voor de binnenstad. Ook wil het een gratis parkeerterrein. "De auto is geen melkkoe" voor de liberalen. SGP wil gebruik van parkeergarages bevorderen. Natuurlijk is er ook oog voor de fiets. PvdA en Lokale Partij Middelburg spreken zich niet uit. CDA ook nauwelijks; wel noemt het nog schoon vervoer en de fiets.

ROTTERDAM

In Rotterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Leefbaar Rotterdam, SP, VVD en D66.

In lijn met het politiek discours in Rotterdam lijkt ook met betrekking tot het parkeerbeleid sprake van polarisatie. Op de ene helft VVD en Leefbaar Rotterdam en op de andere D66, PvdA en in iets mindere mate SP.

PvdA en D66 pleiten voor autoluwe zones in de stad waarbij fietsen en het OV de voorkeur krijgen boven auto's. De SP pleit zelfs voor een autovrije stad waarbij het OV gratis wordt voor iedereen. In sommige gebieden van Rotterdam wil SP niettemin wel het 'Stop en shop'-beleid waarbij er de eerste

dertig minuten goedkoop kan worden geparkeerd. D66 pleit voor het opheffen van tweeduizend parkeerplaatsen op straat om hier de fiets te parkeren. SP en D66 willen het parkeren op straat duurder maken. D66 en SP zijn voorstander van P+R met een OV-verbinding naar het centrum, volgens SP moet dit gratis kunnen.

Leefbaar Rotterdam is tegen 'linkse experimenten' en noemt de auto het favoriete vervoersmiddel, een goed parkeerbeleid zorgt ervoor dat ondernemers bij het bedrijf kunnen parkeren. Rotterdam wordt volgens Leefbaar Rotterdam fietsvriendelijk maar zonder daarbij auto's lastig te vallen. VVD is voor het invoeren van een App die vrije parkeerplaatsen kan aangeven. De parkeertarieven blijven volgens VVD en Leefbaar Rotterdam gelijk.

UTRECHT

In Utrecht zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Stadsbelang Utrecht, D66, VVD, GroenLinks en CDA.

Ook hier lijkt sprake te zijn van duidelijke keuzes, net als bijvoorbeeld in Rotterdam. Een in hoog tempo autoluw maken van de stad of een meer realistisch autovriendelijk beleid? De stemmen - ruwweg gesteld - staken: 50/50.

Utrecht moet volgens GroenLinks en D66 een fietsstad worden waarbij de stad autovrij is. Er moeten P+R faciliteiten aan de rand van de stad komen met een goede OV verbinding naar het centrum. GroenLinks heeft het plan om bij het aflopen van de erfpacht parkeergarages in de binnenstad om te bouwen tot parkeerplaatsen voor bewoners of fietsenstallingen.

VVD wil af van het imago dat Utrecht slecht bereikbaar is en pleit daarom voor goede parkeerplaatsen en het bevroren van de parkeertarieven bevroren. Het CDA is bijvoorbeeld voor het invoeren

4

Parkeren en bereikbaarheid

van blauwe zones bij winkelcentra tijdens openingsuren. De binnenstad moet volgens het CDA toegankelijk blijven voor alle soorten vervoer waarbij wordt geïnvesteerd in elektrisch openbaar vervoer en fietsparkeerplaatsen. Stadsbelang Utrecht pleit voor het parkeren in garages en niet op straat.

ZWOLLE

In Zwolle zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

ChristenUnie, VVD, D66, PvdA, CDA en Swoll Wacht.

Goede bereikbaarheid is in Zwolle van groot belang. Er zijn veel plannen voor parkeren rondom het historische stadshart (langs de vestingswallen). ChristenUnie, D66, CDA en PvdA kiezen in mindere of meerdere mate voor een autoluwe binnenstad. ChristenUnie wil bijvoorbeeld gedifferentieerde parkeertarieven. Voetgangers, fietsen en het OV krijgen voorrang op de auto als het aan PvdA ligt.

Het valt op dat de VVD pleit voor gratis parkeren in de binnenstad op zon- en feestdagen. Ook de lokale partij wil dat. De VVD pleit ook nog voor goede, veilige en betaalbare parkeervoorzieningen.

CONCLUSIE

STEEDS MEER AUTOLUWE BINNENSTEDEN?

In 17 van de 68 partijprogramma's (25%) wordt een autoluwe of -vrije zone bepleit. Met name als er een historische binnenstad is. Soms willen de partijen dat bereiken met samenhangende plannen om de verkeerscirculatie te verbeteren, door alternatieven als de fiets te stimuleren of door (een deel van)

het OV gratis te maken. Soms betreft het plannen die louter gericht lijken te zijn op het tegenhouden van de auto. Politieke partijen scheiden zich op dit punt langs klassieke lijnen. Vooral SP (75% van zijn programma's), GroenLinks (50%), PvdA (50%) en D66 (45%) kiezen nadrukkelijker voor het tegenhouden van auto's.

VVD, CDA, PVV EN LOKALE PARTIJEN: "PARKEREN IS GEEN MELKKOE"

Sommige gemeenten zien parkeren eigenlijk alleen als inkomstenbron en niet als een middel waarmee gericht de verkeersstroom kan worden gemanaged. Goede, betaalbare parkeermogelijkheden zijn, net als OV en fietsstallingen, onmisbaar voor een vitaal winkelgebied. Gelukkig willen veel partijen de parkeertarieven bevriezen of goedkoper maken. Soms geven zij daarbij aan dat de parkeeropbrengsten in een mobiliteitsfonds moeten worden ondergebracht waarmee de infrastructuur wordt verbeterd. Het mag dus niet gebruikt worden om de gemeentekas te spekken. Of, zoals de PVV in Den Haag het verwoordt: *"De stad moet ook aantrekkelijk zijn om te bezoeken, een uitnodigend parkeerbeleid helpt daarbij in plaats van een financiële middelvinger."* VVD, CDA en de lokale partijen scoren goed met een dergelijk standpunt in respectievelijk 82%, 67% en 54% van de programma's. Verder valt op dat parkeren in onder- of bovengrondse garages een zekere voorkeur geniet boven straatparkeren en dat er meer laadpalen voor elektrisch vervoer moeten komen.

HOE NU VERDER?

Klanten willen aan het eind van een dag winkelen met een goed gevoel naar huis gaan. Het parkeerbeleid speelt hierbij een belangrijke rol. Een gastvrij en aantrekkelijk parkeerbeleid is geen overbodige luxe in een tijd waarin beleving een steeds belangrijker onderdeel uitmaakt van het winkelen. Detailhandel Nederland adviseert gemeenten om te kiezen voor betaalbare parkeervoorzieningen rond winkelcentra of bijvoorbeeld in buitenwijken het betaald parkeren af te schaffen. Denk ook aan alternatieven zoals blauwe zones om de parkeerdruk te reguleren. Zorgelijk is dat er soms zonder oog voor samenhang met de plaatselijke economie en zonder goede voorzieningen als fietsstallingen en OV, maatregelen worden bepleit die vooral anti-auto zijn.

5

Openingstijden

Kunnen consumenten na maart 2018 altijd winkelen?

Detailhandel Nederland vindt dat gemeenten de openingstijden in samenspraak met winkeliers moeten kunnen bepalen. Ook vindt Detailhandel Nederland dat er naast koopzondagen, afspraken moeten worden gemaakt over de openingstijden op andere momenten, denk aan feestdagen die genoemd zijn in de Winkeltijdenwet.

ANALYSE PER PARTIJ PER GEMEENTE

AMSTERDAM

In Amsterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

Het is duidelijk te zien dat in Amsterdam de winkeltijden al goed geregeld zijn. In de hoofdstad kunnen consumenten 7 dagen per week terecht in de winkels. Ook de zon- en feestdagen zijn zo goed als volledig vrijgegeven. Alleen de nachtelijke uren van 22:00 – 6:00 uur zijn dat niet. Daarom besteden partijen er geen aandacht aan.

ARNHEM

In Arnhem zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd: Arnhem Centraal, CDA, D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

2 van de 7 partijen willen meer mogelijkheden om open te kunnen gaan. 1 partij wil meer gezamenlijke openingstijden binnen de huidige mogelijkheden. De andere besteden er geen aandacht aan. D66 wil zo veel mogelijk koopzondagen. De lokale partij Arnhem Centraal wil ook de openingstijden verruimen. Het CDA wil met winkeliers draagvlak zoeken om op de donderdag-, vrijdag- en zaterdagavonden de winkels langer open te houden. Dit in combinatie met een gunstig parkeertarief.

Net als in veel andere (middelgrote) steden zijn de openingstijden in Arnhem al redelijk ruim. Elke zondag mogen de winkels open.

DEN BOSCH

In Den Bosch zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: Bosch Belang, CDA, D66, PvdA en VVD.

2 van de 5 partijen willen maximale vrijheid. 1 wil de huidige mogelijkheden optimaliseren. De andere partijen zeggen er niets over.

Het CDA ziet veel 'stille' en hele drukke uren en wil de winkeltijden daarop afstemmen. Winkels kunnen volgens die partij op alle weekdays open zijn tot 19.00 uur en op zaterdag tot 20.00 uur. VVD vindt dat ondernemers zelf heel goed kunnen bepalen wanneer hun winkel open of dicht gaat. Daar hebben ze geen gemeentebestuur voor nodig. Zij moeten dan ook zelf kunnen kiezen of zij op bijvoorbeeld zondag open willen zijn. D66 denkt er net zo over: Retailondernemers moeten de ruimte hebben zich aan te kunnen passen aan veranderende voorkeuren van consumenten, ook wat betreft winkeltijden.

5

Openingstijden

DEN HAAG

In Den Haag zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd:

D66, PvdA, Haagse Stadspartij, Groep De Mos, VVD en CDA.

Geen enkele van deze partijen heeft de openingstijden in haar programma opgenomen. Den Haag heeft reeds een ruime ontheffing van de nationale Winkeltijdenwet. 7 dagen per week kunnen consumenten terecht in de winkels.

EMMEN

In Emmen zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

Wakker Emmen, PvdA, CDA, D66, VVD en ChristenUnie.

Emmen heeft een beperkt Koopzondagenbeleid. Supermarkten en toeristische winkels kunnen altijd open. Andere winkels zijn afhankelijk van het overleg met het college.

2 van de 6 willen maximale vrijheid voor de winkeliers. 1 partij wil geen verruiming. De andere spreken zich er niet over uit in hun programma's.

D66 vindt dat ondernemers zelf moeten kunnen bepalen wanneer ze open willen gaan en wil dan ook de openingstijden vrijgeven. Ook VVD denkt er zo over: ondernemers bepalen zelf of zij op zondag open willen; bij voorkeur op basis van gezamenlijke afspraken. ChristenUnie daarentegen blijft zich verzetten tegen uitbreiding van het aantal koopzondagen, maar laat wel ruimte voor onderhandeling. Ook wil die partij geen verplichte zondagsopenstelling. Ondernemers mogen niet contractueel verplicht worden om op zondag te openen.

HAARLEM

In Haarlem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, Ouderenpartij Haarlem, VVD en D66.

Haarlem heeft een ruim Koopzondagenbeleid. Alle winkels mogen op zondag open van 12.00 tot 18.00 uur. 3 van de 5 partijen geeft aandacht aan de openingstijden. 2 kiezen voor maximale vrijheid, 1 wil de huidige situatie handhaven. CDA wil de zondagsopening van winkels en de openingstijden van supermarkten niet verder verruimen. Deze partij denkt dat een te ruime openstelling nadelig is voor kleine middenstanders. D66 wil juist dat de gemeente niet langer hardnekkig vasthoudt aan zondagsrust. Dit geldt ook voor VVD.

LELYSTAD

In Lelystad zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, GroenLinks, Inwonerspartij, D66, VVD en Leefbaar Lelystad.

De winkeltijden zijn zeer ruim. Het is toegestaan om op zon- en feestdagen de winkel geopend te hebben van 10:00 uur tot 22:00. Een winkelier die verder wil gaan, kan hiervoor ontheffing aanvragen. Daarom wordt er vrijwel geen aandacht meer aan besteed in de verkiezingsprogramma's. D66 wil nog wel een verdere verruiming van de openingstijden.

OPENINGSTIJDEN

IN SAMENSpraak
MET WINKELIERS

5

Openingstijden

MAASTRICHT

In Maastricht zijn de verkiezingsprogramma's van devijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, CDA, SeniorenPartij, SP en D66.

Geen van deze partijen maakt werk van de koopzondag. Dat is omdat er reeds een ruim beleid is met een gemeentebrede vrijstelling op zon- en aangewezen feestdagen tussen 12.00 en 18.00 uur. Daarnaast kunnen ontheffingen worden aangevraagd en zijn er vrijstellingen voor specifieke situaties of winkels.

MIDDELBURG

In Middelburg zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

CDA, Lokale Partij Middelburg, PvdA, SGP en VVD.

2 van de 5 partijen nemen een standpunt in over de Koopzondag. SGP is tegen verruiming; VVD juist voor. SGP wil de zondagsrust handhaven en bescherming van winkeliers die in de problemen komen door winkelopenstelling op zondag. VVD wil juist wel verruiming van de openingstijden. Lokale Partij Middelburg biedt onder meer in het centrum de optie om elke zondag open te gaan. In andere gebieden is minder ruimte gegeven aan de koopzondagen.

ROTTERDAM

In Rotterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Leefbaar Rotterdam, SP, VVD en D66.

Rotterdam heeft zeer ruime winkeltijden. Daarom komt het onderwerp nauwelijks aan bod. D66 laat wel op voorhand weten de huidige Winkeltijdenwet te willen vernieuwen, zodat winkels in de avond langer open kunnen, te weten tot 23:00, alsmede op de zondagochtend.

UTRECHT

In Utrecht zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Stadsbelang Utrecht, D66, VVD, GroenLinks en CDA.

Alleen CDA heeft aandacht voor de koopzondag. Deze partij wil tegen de trend in het aantal koopzondagen terugdringen.

ZWOLLE

In Zwolle zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

ChristenUnie, VVD, D66, PvdA, CDA en Swoll Wacht.

Zwolle onderscheidt zich negatief ten opzichte van andere middelgrote steden, doordat het weinig koopzondagen toelaat. Het is voor veel partijen dan ook een belangrijke inzet van de verkiezingen.

4 partijen willen hoe dan ook een fikse verruiming van de openingstijden. Het CDA pleit ook voor winkeltijdenflexibilisering, mits de winkels pas na 12.00 uur open kunnen gaan. ChristenUnie zet nog wel in op zondagsrust al lijkt zij ook niet per se tegen een verruiming.

5

Openingstijden

CONCLUSIE

WINKELTIJDEN NOG NIET OVERAL GOED GEREGELD

In 34% (23 van de 68) programma's wordt een standpunt ingenomen over de winkeltijden. Dat lijkt gelet op het belang van ondernemersvrijheid gering, maar dat is het niet. In de meeste gemeenten is immers de koopzondag al vrijgegeven. Dat maakt een standpunt minder noodzakelijk.

GROTE MEERDERHEID VOOR VERRUIMING

Van de 23 partijen die iets zeggen over de winkeltijden, spreken zich 16 uit voor verruiming. 2 zijn neutraal en 5 zijn uitdrukkelijk tegen. Alleen de christelijke partijen (vooral ChristenUnie/SGP) zijn tegen. CDA is dat een enkele keer ook, maar die partij is de andere keer juist weer voorstander van verruiming.

D66 KAMPIOEN ONDERNEMERSVRIJHEID

D66 profileert zich het beste als partij die openingstijden wil verruimen. Niet alleen maakt het zich sterk voor de koopzondag in gemeenten waar die minder frequent wordt toegestaan, maar ook pleit deze partij voor mogelijkheden om op zondagochtend of 's avonds laat te openen. 7 keer pleiten de sociaalliberalen voor verruiming, gevolgd door VVD (5X) en de lokale partijen (2x). Overigens willen ook CDA en PvdA in Zwolle meer koopzondagen.

HOE NU VERDER?

Detailhandel Nederland is blij dat het steeds gewoner wordt, dat winkeliers zelf mogen bepalen wanneer zij hun winkels openen. Toch is het karwei wat dat betreft niet af. Met name Zwolle springt er negatief uit. Ook zou er meer aandacht mogen zijn voor de openingstijden op feestdagen, de zondagochtend en het speelveld: soms mogen alleen bepaalde typen winkels open. Daar ligt dus nog een uitdaging voor de nieuwe gemeenteraden.

6

Veiligheid

Hoe veilig zijn de winkelstraten voor ondernemers en consumenten na maart 2018?

Winkelcriminaliteit kost winkeliers jaarlijks meer dan één miljard euro. Detailhandel Nederland roept gemeenten op om landelijk beleid te ondersteunen, lokale samenwerking te verbeteren en een aantal concrete maatregelen te nemen.

ANALYSE PER PARTIJ PER GEMEENTE

AMSTERDAM

In Amsterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

De VVD vraagt aandacht voor de aanpak van winkeldiefstal en het bijstaan van kleine ondernemers om cybercrime te voorkomen. Ook de PvdA legt de nadruk op veilige winkelstraten: bestrijden winkelcriminaliteit en aanpakken van overvallen en cybercriminaliteit. D66 wil meer capaciteit bij zowel de politie als de handhaving.

ARNHEM

In Arnhem zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd: Arnhem Centraal, CDA, D66, GroenLinks, PvdA, SP en VVD.

3 van de 7 partijen heeft aandacht voor veilige winkelstraten. D66 wil het Keurmerk Veilig Ondernemen stimuleren, een belangrijk middel om lokale samenwerking tegen winkelcriminaliteit te verbeteren. De VVD roept op tot investering in Schoon, Heel en Veilig. Het CDA pleit voor uitbreiding van

cameratoezicht. Andere partijen noemen het onderwerp niet.

DEN BOSCH

In Den Bosch zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd: Bosch Belang, CDA, D66, PvdA en VVD.

Alle partijen besteden aandacht aan veiligheid. Het CDA roept op tot een meer zichtbare politie in de stad en een veiligheidsagenda per wijk. De PvdA pleit voor een harde aanpak van georganiseerde criminaliteit. De VVD wil een aparte aanpak van veelplegers en wil meer gebiedsontzeggingen opleggen. Bosch Belang pleit hier ook voor, evenals meer cameratoezicht en preventief fouilleren. D66 is niet uitdrukkelijk tegen cameratoezicht, maar wil dat alleen als de problemen groot zijn.

DEN HAAG

In Den Haag zijn de verkiezingsprogramma's van de zeven volgende partijen geanalyseerd: CDA, D66, Groep De Mos, Haagse Stadspartij, PvdA, PVV en VVD.

Alleen PvdA en D66 zeggen niets over dit onderwerp. PVV en Groep De Mos bepleiten het uitbreiden van het recent ingevoerde bedelverbod. Het CDA pleit voor het verder terugdringen van overvallen en straatroven. Zowel Groep De Mos als de VVD bepleiten betere verbinding met winkeliers in het opstellen van een veiligheidsagenda. De Haagse Stadspartij pleit voor een algemene versimpeling van het aangiftebeleid.

EMMEN

In Emmen zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd: Wakker Emmen, PvdA, CDA, D66, VVD en ChristenUnie.

6

Veiligheid

Veilige winkelstraten lijkt een ondergeschoven kindje in de Emmense politiek. Slechts 2 van de 6 partijen besteden er aandacht aan. Het CDA, zij het indirect, door te pleiten voor een schone en veilige gemeente, en de ChristenUnie die het belang van een gezamenlijke aanpak van winkelcriminaliteit erkent om de positie van de winkelier te versterken.

HAARLEM

In Haarlem zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

Op Haarlem, VVD, D66, CDA en PvdA.

Alle partijen besteden aandacht aan dit onderwerp. Vier partijen (Op Haarlem, VVD, D66 en CDA) willen meer capaciteit, met name bij handhaving. CDA, VVD en PvdA pleiten voor gebruik van nieuwe technologische middelen, waarbij PvdA WhatsApp-groepen noemt en CDA nieuwe mogelijkheden op gebied van cameratoezicht. VVD profileert zich het meest als law and order partij met een pleidooi voor hard ingrijpen bij overtredingen en veelplegers en het verantwoordelijk stellen van hangjongeren.

LELYSTAD

In Lelystad zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

D66, GroenLinks, Inwonerspartij, Leefbaar Lelystad, PvdA en VVD.

3 van de 6 partijen gaan in op veilige winkelstraten. De Inwonerspartij vindt dat de aanpak van overlast in winkelstraten beter moet. Leefbaar Lelystad pleit voor meer Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) in de winkelcentra en strengere handhaving. De VVD is het meest expliciet. Zij pleit voor het opstellen van een veiligheidsplan, meer BOA's op straat en een harde aanpak van criminelen.

MAASTRICHT

In Maastricht zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

CDA, D66, PvdA, SeniorenPartij en SP.

Alle partijen besteden aandacht aan veiligheid, al is de relatie met winkels niet overal duidelijk. De PvdA en SeniorenPartij pleiten voor organisatie van lokale veiligheid in de buurten. De SP pleit voor voldoende politie en gebruik van Whatsapp-groepen. Het CDA noemt de meeste concrete dingen, meer handhaving, sneller en harder optreden en een betere opsporing van daders.

MIDDELBURG

In Middelburg zijn de verkiezingsprogramma's van de vier volgende partijen geanalyseerd:

CDA, VVD, SGP en Lokale Partij Middelburg.

3 (CDA, VVD en SGP) van de 4 onderzochte partijen pleiten voor meer zichtbaarheid van de wijkagent. SGP en PvdA willen daarbij betere veiligheid in de buurt. Het CDA is voor het gebruik van cameratoezicht. De lokale partij Lokale Partij Middelburg pleit voor een specifieke aanpak van

INTEGRALE, STRUCTURELE AANPAK

WINKELDIEFSTAL

LOKALE VEILIGHEID VERSTERKEN

6

Veiligheid

winkelcriminaliteit. Daarbij moet meer overleg zijn tussen politie, gemeenten en ondernemers. Er moet aandacht zijn voor de aanrijtijden van politie, de periode dat een winkeldief wordt vastgehouden en het gebruik van camera's. Stuk voor stuk belangrijke thema's voor winkeliers.

ROTTERDAM

In Rotterdam zijn de verkiezingsprogramma's van de vijf volgende partijen geanalyseerd:

D66, Leefbaar Rotterdam, SP, PvdA en VVD.

3 van de 5 partijen maken zich hard voor de aanpak van winkelcriminaliteit. Leefbaar Rotterdam pleit voor preventief fouilleren en een patseraanpak. VVD is explicieter en noemt de handhaving van het bestaande bedelverbod en het breder gebruik van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Daarnaast vindt de VVD het belangrijk dat schade op de daders wordt verhaald. Ook D66 heeft een opvallend stevige veiligheidsparagraaf opgenomen, waarin wordt gepleit voor de aanpak van georganiseerde misdaad en cybercriminaliteit. Ook pleit de partij ervoor om stadswachten de mogelijkheid te geven om geweld te gebruiken. Een ander opvallend idee is het pleidooi voor een 'drive-through' coffeeshop om winkelstraten te ontlasten. Het pleidooi van de SP voor meer fysieke aanwezigheid van politie is zeer algemeen te noemen. Dat is een goede richting, maar te weinig concreet gericht op winkelcriminaliteit.

UTRECHT

In Utrecht zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

PvdA, Stadsbelang Utrecht, D66, VVD, GroenLinks en CDA.

Slechts 2 van de 6 partijen maken in Utrecht serieus werk van veilige winkelstraten: het CDA en de VVD. Opvallend is dat Stadsbelang Utrecht pleit voor de opheffing van het bedelverbod. Zowel CDA

als VVD zijn hier wel voorstander van. Het CDA noemt bendes daarbij expliciet. CDA en VVD willen meer investeringen in veiligheid en handhaving, het CDA voortzetting van de top 100-aanpak. Ook pleit CDA voor ondersteuning van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Daarmee noemt het CDA hier de meeste punten die bijdragen aan veilige winkels en winkelstraten.

ZWOLLE

In Zwolle zijn de verkiezingsprogramma's van de zes volgende partijen geanalyseerd:

ChristenUnie, VVD, D66, PvdA, CDA en Swoll Wacht.

In de Zwolse gemeenteraad lijkt voor de komende jaren maar zeer beperkt aandacht te zullen zijn voor veilige winkelstraten. Alleen ChristenUnie, met acht zetels de grootste partij, en VVD gaan erop in. Met een beetje fantasie kan de opmerking van meer blauw op straat van Swoll Wacht hier ook nog worden meegenomen. Ook VVD is erg algemeen en pleit voor een schone, openbare ruimte. ChristenUnie wil betere samenwerking tussen politie en ondernemers en dat Zwolle een veilige plek is om te ondernemen. Daarnaast ziet de partij Burgernet als een belangrijk middel om winkelinbraken tegen te gaan.

6

Veiligheid

CONCLUSIE

VEILIGE WINKELSTRATEN IN VEEL GEMEENTEN NOG ONDERBELICHT

In 40 van de onderzochte 68 verkiezingsprogramma's (60%) wordt het onderwerp benoemd. Zo is het opvallend dat in Rotterdam, een stad met een sterk veiligheidsprofiel, slechts drie partijen expliciet aandacht vragen voor de aanpak van winkercriminaliteit. En ook in Utrecht lijkt het geen groot thema. Daarbij valt op dat de inhoud heel wisselend is. Dat is slecht nieuws voor winkeliers, aangezien het onderwerp in iedere gemeente speelt. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de succesvolle aanpak van winkeldiefstal, snel en eenvoudig aangifte doen en veilige winkelstraten.

MEEST GENOEMDE THEMA'S 'MEER BLAUW' EN HANDHAVING

De genoemde thema's in de verkiezingsprogramma's zijn erg divers, van de aanpak van cybercriminaliteit tot het gebruik van WhatsApp-groepen, van het gebruik van cameratoezicht tot de aanpak van zware criminaliteit. Een aantal onderwerpen komt vaak terug. In 7 van de 12 onderzochte gemeenten wordt de capaciteit van politie en handhaving genoemd. Toch staat het onderwerp in slechts 17 van de 68 programma's, een kwart van de programma's.

VVD SCOORT HET BESTE OP VEILIGE WINKELSTRATEN

Van de verschillende partijen vraagt de VVD het vaakst aandacht voor veilige winkelstraten. Alleen in Emmen benoemt de liberale partij het niet, in Maastricht werd de VVD niet onderzocht. Ook CDA en de verschillende lokale partijen vragen in de meeste gevallen aandacht voor het thema. Opmerkelijk is dat het verschil tussen de lokale partijen groot is. Zo zijn er partijen die er geen aandacht voor hebben, maar benoemt bijvoorbeeld Groep De Mos veel verschillende onderwerpen.

HOE NU VERDER?

Detailhandel Nederland wil dat er meer ingezet wordt op aanpak van winkeldiefstal. Tussen de onderzochte gemeenten zijn grote verschillen als het gaat om de aandacht voor veilige winkels. De versplintering van het aantal onderwerpen in de verschillende programma's brengt het risico met zich mee dat het thema winkercriminaliteit tussen de wal en het schip dreigt te vallen bij de coalitieonderhandelingen. Inzetten op meer capaciteit voor politie en handhaving is een goede eerste stap. Er is echter meer nodig om winkercriminaliteit succesvol aan te pakken. Een integrale aanpak van winkeldiefstal, structurele aanpak van georganiseerde criminaliteit en ruimte bieden aan netwerken die lokale veiligheid versterken (WhatsApp) zijn belangrijke andere stappen die door gemeenten kunnen worden genomen.

7

Conclusie

Detailhandel Nederland onderzocht de verkiezingsprogramma's van de grootste partijen in twaalf steden in Nederland in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018. Voor de detailhandel zijn dit opnieuw belangrijke verkiezingen. Lokaal beleid bepaalt in belangrijke mate of er sprake is van een gastvrij winkelklimaat.

De detailhandel is een sector die continu in beweging is. En zeker in de afgelopen jaren hebben veranderingen in de economie grote invloed gehad op de winkelstraat. Dit zorgt voor nieuwe kansen en uitdagingen op alle vlakken die de detailhandel raken. Het is cruciaal dat gemeenten en politieke partijen die veranderingen herkennen en hierop inspelen, zonder daarbij voorspelbaarheid en consistent beleid uit het oog te verliezen.

Detailhandel Nederland heeft de 68 programma's langs de belangrijkste thema's voor de detailhandel gelegd: leegstand, lokale lasten, parkeerbeleid, aanpak winkelcriminaliteit en winkeltijden. Voor een succesvol lokaal detailhandelsbeleid is consequente inzet op al deze thema's belangrijk. Een winkelier zal bijvoorbeeld blij zijn met lage parkeertarieven, maar als de aanpak van winkeldiefstal onvoldoende is, zal het totale oordeel over het winkelklimaat negatief blijven. Een integrale aanpak is noodzakelijk om een lokale winkelstraat gastvrij te laten zijn.

Detailhandel Nederland constateert dat de verkiezingsprogramma's vaak tekort schieten in een consistent detailhandelsbeleid. Hoewel er in 50 van de onderzochte 68 programma's aandacht wordt besteed aan de detailhandel, blijft het in de meeste gevallen bij het benoemen van een beperkt aantal maatregelen. Detailhandel Nederland spreekt hierbij de zorg uit dat deze vorm van cherry-picking

en gebrek aan consistentie zijn weerslag kan hebben op de komende collegeprogramma's en dat hiermee het detailhandelsbeleid negatief kan worden beïnvloed. Dat betekent niet dat er in de programma's geen positieve punten te benoemen zijn voor de detailhandel. Gemiddeld gesproken kan worden geconcludeerd dat aandacht voor winkeliers langs de verwachte politieke lijnen loopt. Met name VVD, CDA en lokale partijen scoren over de brede lijn van detailhandelsbeleid het best. Opvallend is dat lokale partijen soms heel concrete maatregelen weten te noemen om het beleid te verbeteren. Daarmee lijkt te worden bevestigd dat deze partijen een goed gevoel hebben wat lokaal leeft. De VVD is echter koploper in haar aandacht voor lokale lasten, parkeertarieven en veilige winkels.

D66 komt uit het onderzoek naar voren als kampioen ondernemersvrijheid. Ook bij de aanpak van leegstand komt de partij als beste uit de bus. Daar staat tegenover dat veiligheid een blinde vlek lijkt te zijn voor deze partij en ook op het gebied van bereikbare winkelgebieden scoort de partij minder goed.

Bij andere partijen komt het detailhandelsbeleid minder goed uit de verf. Toch zijn daar ook positieve punten te noemen. Zo vraagt bijvoorbeeld de PvdA in 7 van de 12 programma's aandacht voor het detailhandelsbeleid. En ook partijen als GroenLinks en SP nemen soms goede punten op in de programma's. Over de gehele breedte is de aandacht bij deze partijen voor winkeliers echter beperkt of pakken keuzes negatief uit.

Helaas vielen ook een aantal programma's en steden negatief op. Een herinvoering van de reclamebelasting en verhogingen van parkeertarieven zijn een slagen in het gezicht van de winkelier. Opvallend is ook dat leegstand niet wordt genoemd op plekken waar dat wel een belangrijke

7

Conclusie

prioriteit zou moeten zijn. Het ontbreken van dit thema in kleinere steden is zorgwekkend. De gedachte dat de leegstandsproblematiek door de opleving van de economie tot het verleden behoort, beoordeelt Detailhandel Nederland als naïef. Blijvende aandacht is nodig.

Een ander belangrijk thema bij de komende verkiezingen is bereikbaarheid van de binnenstad. Detailhandel Nederland ziet hier een trend in voorstellen die er op gericht zijn om auto's tegen te houden. In 25% van de programma's wordt een autoluwe of -vrije zone bepleit.

Duurzaamheid en schone steden zijn ook voor winkeliers belangrijke thema's. Een eenzijdig beleid gericht op het weren van auto's zal een gezond detailhandelsklimaat echter in gevaar brengen. Detailhandel Nederland is er, na het lezen van de 68 programma's, niet gerust op dat het lokale winkelklimaat gastvrij blijft. Zij roept de partijen dan ook op om de goede punten die in de programma's worden genoemd tijdens de collegevorming te smeden tot een veelzijdig en ambitieus detailhandelsbeleid voor de komende vier jaar.

DETAILHANDEL NEDERLAND

Detailhandel Nederland behartigt de collectieve sociale en economische belangen van de winkeliers. Het doel is om het perfecte klimaat te creëren waarbinnen winkeliers optimaal kunnen ondernemen. Door de samenwerking in Detailhandel Nederland kunnen het midden- en kleinbedrijf (MKB) en grootwinkelbedrijf (GWB) gezamenlijk met één standpunt naar buiten treden. Dit versterkt de belangenbehartiging van de detailhandel bij de Nederlandse en Europese overheid.

Detailhandel Nederland is een samenwerkingsverband van NWR, CBL en RND.

De volgende brancheverenigingen zijn verbonden:

DETAILHANDEL NEDERLAND

Detailhandel Nederland behartigt de collectieve, sociale en economische belangen van álle Nederlandse winkeliers. Groot en klein, met fysieke winkels en webwinkels. In de Nederlandse detailhandel werken in totaal ruim 780.000 mensen in 100.000 winkels, zowel bij winkels van zelfstandige ondernemers als bij grootwinkelbedrijven. Daarmee is de detailhandel de grootste werkgever van Nederland. De omzet van de Nederlandse detailhandel bedraagt jaarlijks € 98 miljard.

INFORMATIE

Detailhandel Nederland	Overgoo 13	www.detailhandel.nl
Irma IJdens	Postbus 262	 @detailhandel
Robbin Vredeveld	2260 AG Leidschendam	
	070 320 23 45	

Mits met bronvermelding en toestemming van Detailhandel Nederland kunt u de informatie uit deze publicatie gebruiken.

Detailhandel Nederland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of Detailhandel Nederland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

